tán zhōu dà wéi shān tóng qìng sì dà yuán chán 潭州大溈山同慶寺大圓禪

shī bēi míng 師碑銘

zhèng yú 鄭 愚

tiān xià zhī yán dào shù zhě duō yǐ gè yòng suǒ zōng wèi 天下之言道術者多矣,各用所宗為shì ér wǔ cháng jiào huà rén shì bù wài yú xìng mìng是。而五常教化人事,不外於性命jīng shén zhī jì shǐ shì yǐ wéi dào jiā zhī yán gù精神之際。史氏以為道家之言,故lǎo zhuāng zhī lèi shì yě qí shū jù cún rán zhì yú老莊之類是也。其書具存,然至於dàng qíng lèi wài shēng sǐ chū yú yǒu wú zhī jiān 荡情累,外生死,出於有無之間

miào bù kẻ yǐ yì kuàng zé fú tú shì zhī yán chán zhẻ 妙不可以意況。則浮屠氏之言禪者 shù jī hū jìn yě yǒu kǒu wú suǒ yòng qí biàn 庶幾乎盡也。有口無所用其辯 qiǎo lì wú suǒ yòng qí shù yù dé zhě yù shī 巧歷無所用其數。愈得者愈失 yù shì zhě yù fēi wǒ zé wǒ yǐ bù zhī wǒ 愈是者愈非。我則我矣,不知我 zhě shuí shì zhī zé zhī yǐ bù zhī zhī zhě hé 者誰氏。知則知矣,不知知者何 yǐ wú qí wú bù néng jìn kōng qí kōng bù néng 以。無其無不能盡, 空其空不能 shì zhě wú suǒ bú shì dé zhě wú suǒ bù 了。是者無所不是, 得者無所不 dé shān lín bù bì jì chéng shì bù bì xuān wú 得。山林不必寂, 城市不必喧。無 chūn xià qiū dōng sì shí zhī xíng wú dé shī shì fēi qù 春夏秋冬四時之行,無得失是非去 lái $zh\bar{\imath}$ jì fēi jǐn wú yě míng yú shùn yě yù 來之跡。非盡無也, 冥於順也。遇

suǒ jí ér ān gù bù jiè yú shí dāng qí chù wú 所即而安,故不介於時。當其處無 gù bù yú wù qí dà zhǐ rú cǐ qí tú 必, 故不於物。其大旨如此。其徒 suī qiān bǎi dé zhě wú yī èr jìn dài yán zhī zhě 雖 千 百 , 得 者 無 一 二 。 近 代 言 之 者 bì yǒu zōng zōng bì yǒu shī shī bì yǒu chuán rán 必有宗,宗必有師,師必有傳,然 fēi cōng míng guī hóng jié dá zhī qì bù néng dé qí 非聰明瑰宏傑達之器,不能得其 chuán dāng qí chuán jiē shì shí zhī hóng páng wěi jué zhī 傳。當其傳,皆是時之鴻龐偉絕之 dù yě 度也。

jīn cháng shā jùn xī bèi yǒu shān míng dà wéi pán lín 今長沙郡西北有山名大為,蟠林
qióng gǔ bù zhī qí lán jǐ qiān bǎi zhòng wèi tài bào 穹谷,不知其嵐幾千百重。為態豹
hǔ sì zhī fēng huī yù rán mǎng zhī zhái suī yí rén 虎兕之封,虺蜮蚺蟒之宅。雖夷人

shè liè yú jì qiáo bù gắn tián cóng yè shī shǐ 射獵, 虞跡樵, 不敢田從也。師始 sẽng hào líng yòu fú zhōu rén lì shǒu juẽ zú 僧號靈祐,福州人。笠首屩足,背 mǐn lái yóu ān yú yì huì fēi shí shí bù 閩 來 遊 。 庵 於 翳 薈 , 非 食 時 不 chữ $q\bar{\imath}$ $q\bar{\imath}$ fēng yử mò zuò ér yǐ tián rán zhòu 出。淒淒風雨,默坐而已。恬然書 wù bù néng hài fēi fū wài shēng sǐ wàng yōu 物不能害。非夫外生死,忘憂 ΧĪ huàn míng shùn tiān hé zhě shú néng yǔ yú shì zāi 患, 冥順天和者, 孰能與於是哉 xī kŏng mén dài shù zhī shì yǐ dān piáo lè lòu xiàng 昔孔門殆庶之士, 以簞瓢樂陋巷 fū zǐ yóu chēng yǒng zhī bù zú yán rén bù kān qí 夫子猶稱詠之不足,言人不堪其 yǐ qí yǒu shēng zhī hòu yě qiě sǐ shēng yú rén yōu 憂, 以其有生之厚也。且死生於人 dé sàng zhī dà zhě yě jì wú dé yú shēng bì 得喪之大者也。既無得於生,必 wú dé yú sǐ jì wú dé yú dé bì wú dé yú 無 得 於 死 。既 無 得 於 得 , 必 無 得 於

shī gù yú qí jiān dé shī shì fēi suǒ bù róng cuò 失。故於其間得失是非,所不容措 wěi huà ér yǐ qí wèi dào shù tiān xià zhī néng 委化而已。其為道術,天下之能 shì bì yǐ jiē shè yǔ shì fēi zhī duān biàn zhī yì 事畢矣。皆涉語是非之端,辯之益 huò wú bǔ yú xué zhě jīn bù lùn yě shī jì 惑。無補於學者, 今不論也。師既 yǐ zī wèi shì qí tú shāo shāo cóng zhī zé yǔ zhī 以茲為事,其徒稍稍從之。則與之 jié gòu lú shì yǔ zhī fá qù yīn hēi yǐ zhì yú 結構 鷹 室 , 與 之 伐 去 陰 黑 。 以 至 於 qiān yǒu yú rén zì wèi yǐn shí gāng jì ér yú shī 千 有 餘 人 , 自 為 飲 食 綱 紀 , 而 於 師 yán wú suǒ shì fēi qí yǒu wèn zhě suí yǔ ér 無所是非。其有問者,隨語而 bù qiáng suǒ bù néng yě shù shí nián yán fú zhě 答,不強所不能也。數十年言佛者 tiān xià yǐ wéi chēng shǒu wǔ zōng huǐ sì zhú sēng 天下以為稱首。武宗毀寺逐僧 suì kōng qí suǒ shī jù guǒ shǒu wèi mín wéi kǒng 遂空其所。師遽裹首為民,惟恐

chū chī chī zhī bèi yǒu zhí zhě yì guì zhòng zhī 出蚩蚩之輩,有職者益貴重之 vǐ hòu hú nán guãn chá shǐ gù xiàng guó péi gōng xiū kù 矣。後湖南觀察使故相國裴公休酷 hảo fó shì zhí xuān zōng shì wừ zōng zhī iìn gù gǐng 好佛事, 值宣宗釋武宗之禁, 固請 yíng ér chū zhī chéng zhī yǐ jǐ yú qīn wéi qí tú 迎而出之。乘之以己輿,親為其徒 liè yòu yì zhòng xuē qí xū fà shī shǐ bù yù 列。又議重削其鬚髮。師始不欲 戲其徒曰:「爾以鬚髮為佛耶 qí tú yù qiáng zhī bù dé yǐ yòu xiào ér cóng 」其徒愈強之,不得已又笑而從 zhī fù dào qí suǒ jū wèi tóng qìng sì ér guī 之。復到其所居,為同慶寺而歸 zhū tú fù lái qí shì rú chū shī jiē huàn 之。諸徒復來,其事如初。師皆幻 wú suǒ wèi yì hū yī èr rì xiào bào qí shì 無所為意。忽一二日,笑報其 tú shì ruò yǒu jí yǐ dà zhōng qī nián zhēng yuè jiǔ

徒, 示若有疾。以大中七年正月九

rì zhōng yú tóng qìng jīng lú nián bā shí sān sēng 日,終於同慶精廬。年八十三,僧là wǔ shí wǔ jí biản yú dà wéi zhī nán fù qí 臘五十五,即窓於大為之南阜。其tú yán jiāng zhōng zhī rì shuǐ quán hàn jié qín niǎo hào 徒言將終之日,水泉旱竭,禽鳥號míng cǎo shù jiē bái suī yǒu qí shì yǔ qiě bù鳴,草樹皆白。雖有其事,語且不jīng yòu fēi shī suǒ de zhī yì gù bù shū 經。又非師所得之意,故不書。

! rén shēng wàn lèi zhī zuì líng zhě ér yǐ jīng shén wèi ! 人 生 萬類之最靈者,而以精神為 běn zì tóng rú zhì lǎo bái shǒu shǐ yú yǐn shí 本。自童孺至老白首,始於飲食 jiàn yú gōng míng lì yăng shì fēi jí dù dé shī , 漸 於 功 名 利 養 。 是 非 嫉 妒 , 得 失 yōu xǐ zhòu yè chán fù yòu gòng niàn lù wèi cháng 憂喜, 晝夜纏縛。又共念慮未嘗 shí xiǎng lì xī jiān áo xíng qì qǐ rú yuān 時 餉 曆 息 , 煎 熬 形 器 , 起 如 冤 chóu xíng zuò zé sī xiǎng yǎn wò zé hún mèng yǐ 仇。行坐則思想, 偃臥則魂夢。以 dān shěn zhī lì yù tóu lǎo xiǔ zhī jīn hái cān fàn 耽 沈 之 利 欲 , 投 老 朽 之 筋 骸 。餐 飯 jì hào chǐ fā yǐ bì yòu bá bái ěr yào 既 耗 , 齒 發 已 弊 。 又 拔 白 餌 藥 , 以 cóng qí shì wài yǐ kuā rén nèi yǐ qī jǐ céng 從其事。外以誇人,內以欺己。曾 bù zhī xī xíng xiū yǐng juān lù ān shén zì qiú xū 不知息形休影, 捐慮安神, 自求須 yú zhī xiá yǐ zhì kè rán ér jìn qīn jiāo bù chì 與 之 暇 , 以 至 溘 然 而 盡 。 親 交 不 啻

rú xíng lù lì yǎng xī wěi zhī tā rén kuì fù jī 如行路,利養悉委之他人。愧負積 yú shén míng rử dài liú yú hòu sì yín yú hàn màn 於神明, 辱殆流於後嗣。淫渝汗漫 bù néng zì zhǐ sī jiē zì xīn ér fā 不能自止。斯皆自心而發, 不可 zhì yǐ dào shù dào shù zhī miào mò yǒu jí cǐ 不 制 以 道 術 。道 術 之 妙 , 莫 有 及 此 fó jīng zhī shuō yì yǐ shén xìng rán qí guī qù 佛經之說,益以神性。然其歸趣 xī zhēn wú yǒu sēng shì qiān bǎi bù kě gěng 悉臻無有。僧事千百, 不可梗 gài gè yán zōng jiào zì hào máo dùn gù hè yī 概。各言宗教,自號矛盾。故褐衣 kūn shǒu wèi bì jiē shì ruò yǔ zhě shǎo bào yōu 髡首, 未必皆是。若予者, 少抱幽 yōu zhī jí zhǎng duō jī lǚ zhī yì xíng diāo qì fá 憂之疾,長多羈旅之役,形彫氣乏 cháng bù dăi rén xíng nián wǔ shí yǐ jí chí , 嘗 不 逮 人 。 行 年 五 十 , 已 極 遅 mù jì wú qī zǐ zhī liàn sī jìn tián lú zhī 暮。既 無 妻 子 之 戀 , 思 近 田 閭 之

lè fēi gắn qiáng yè hèn bù néng yè kuàng xǐ xīn 樂。非敢強也,恨不能也。況洗心 yú sān shí zài shì shī zhī tú yǒu shěn qián 於是,逾三十載。適師之徒有審虔 yǐ shī zhī tú xíng zì dà wéi lái zhī yǔ xué 者,以師之圖形自大為來,知予學 qiú wèi zàn shuō guān qí tú zhuàng guǒ qián suǒ fií 佛,求為讚說。觀其圖狀,果前所 wèi hóng páng wěi jué zhī dù zhě yě zé bào zhī yuē 謂鴻龐偉絕之度者也。則報之日 shī zhī xíng shí wú kě zàn xīn huò kě 「師之形實無可讚,心或可 yán xīn yòu wú tǐ zì wàng wú shuō 」 shěn qián 言。心又無體, 自忘吾說。」審虔 yì yù zàn zhī yún yún jì yǔ qí zàn 不信,益欲讚之云云。既與其讚 則又曰:「吾從居大為者尚多 găn shī zhī kāi wù zhě bù yī xiāng yǔ fá shí 感師之開悟者不一。相與伐石 yù bēi shī zhī dào yú jīng lú zhī qián yù qí wén

欲碑師之道於精廬之前,欲其文

cí jìn wú shī zhī cè wèi yǔ yòu bù dé bù wèi 辭近吾師之側,謂予又不得不為 yě J yǔ xiào bù yīng hòu shí lái yǔ mén 也。」予笑不應。後十來予門,益 jiān qí shuō qiě sī wén zì zhī kōng yǔ bēi zhī wàng 堅其說。且思文字之空,與碑之妄 kōng wàng jì děng zé yòu hé yú xián tōng liù nián , 空 妄 既 等 , 則 又 何 虞 ? 咸 通 六 年 suì zài yǐ yǒu cǎo chuàng qí shì huì yǔ yǒu jí 歲在乙酉,草創其事。會予有疾 míng nián èr yuè shǐ qì qí míng yòu yīn qí shuō , 明年二月,始迄其銘。又因其說 yǐ zì jǐng chù gù lì qí yì bù zhuān yǐ bāo 以自警觸。故立其意,不專以褒 dà wéi zhī shì yún ěr míng yuē : 大為之事云爾。铭曰:

hú zhī nán xiāng zhī xī shān dà wéi shēn wú 湖之南,湘之西,山大溈,深無 qī hǔ rì xiào yuán yòu tí yǔ qī qī fēng 溪。虎日嘯,猿又啼。雨槭槭,風

ŢŢŢ<mark>Şão rù yún bù kě tǐ suī yù qù</mark> 淒凄。高入雲,不可梯。雖欲去 shuí vừ xié bǐ shàng rén wàng qí shēn yī yàn , 誰 與 攜 。彼 上 人 , 忘 其 身 。 一 晏 qiān yú xún qù wú shū lái wú qīn yí 坐,千餘旬。去無疏,來無親。夷 gòu lín xún dòng yǔ chéng gòng yǎng 積 阻 , 構 嶙 峋 。棟 宇 成 , 供 養 chén wǒ bù zhī tú zì qín wù zhī shēng 陳。我不知,徒自勤。物之生, wú qíng shí hào wù zhī chŏng jīng zhēn wù cáng 無情。識好惡,知寵驚。真物藏 bǎi lù chén suí wǎn zhuǎn rèn zhēng róng yún hú , 百 慮 陳 。隨 婉 轉 , 任 崢 嶸 。雲 糊 tiān yuè bù míng jīn zài kuàng huǒ shōu yíng wǒ 天 , 月 不 明 。金 在 鑛 , 火 收 熒 。我 bù zhī tiān dì xiān wú shǒu wěi gōng yòng 不知, 天地先。無首尾, 功用 quán liù dù bèi wàn xíng yuán cháng zì suí zài 全。六度備,萬行圓。常自隨,在 pàn biān yào jí yòng zhǎng mù qián fēi jiān nán 畔 邊 。要 即 用 , 長 目 前 。非 艱 難

bù yōu yuán āi shì tí kǐ chí qū mì zuò ,不幽元。哀世徒,苦馳驅。覓作 hé qí yú suàn hải shā dēng mí lú yǎn 佛,何其愚。算海沙,登迷廬。眼 chuẩn chuẩn xīn qũ qũ jiàn để shī xì róng 喘 喘,心區區。見得失,係榮 kū qì zhī jué qiú xíng mó jìn sì yuǎn 枯。棄知覺,求形模。近似遠,易 fù nán dàn wú shì xīn jí ān shǎo sī lǜ 復難。但無事,心即安。少思慮 jiăn bēi huān jìng dàng dàng yuán tuán tuán gèng wú , 簡 悲 歡 。 淨 蕩 蕩 , 圓 團 團 。 更 無 bù láo kàn tīng tā yǔ bèi rén mán shēng wù 物,不勞看。聽他語,被人謾。生 lǐ zhī cháng róng bì cuì fēi gǎi 必死,理之常。榮必悴,非改 zhāng zào zhòng zuì qī xīn wáng zuò shǎo fú xī 張。造眾罪,欺心王。作少福,須 tiān táng shàn è bào zhèng shēn dāng zì jiế guǒ 天堂。善惡報, 正身當。自結裹 wú rén jiāng xīn zuò è kǒu shuō kōng qī mù

, 無 人 將 。心 作 惡 , 口 說 空 。欺 木

shí xià máng lóng niú ā fáng guǐ wǔ tóng zhuān 石,嚇盲聾。牛阿房,鬼五通。專
qù bǔ jiàn xī dōng jìn dìng zhù yáng méng 覷捕,見西東。禁定住,陽朦
lóng yǔ zuò wéi shì bù tóng zuì shàng chéng yǒu 朧。與作為,事不同。最上乘,有
xiǎng jī wú jié jìng běn wú wéi rén bú jiàn 想基。無結淨,本無為。人不見
zì xīn zhī dòng biàn shì mò hú yí qí xià,自心知。動便是,莫狐疑。其下

shuō méi wén cí shí cǐ yì jiàn wú shī 說,沒文詞。識此意,見吾師。